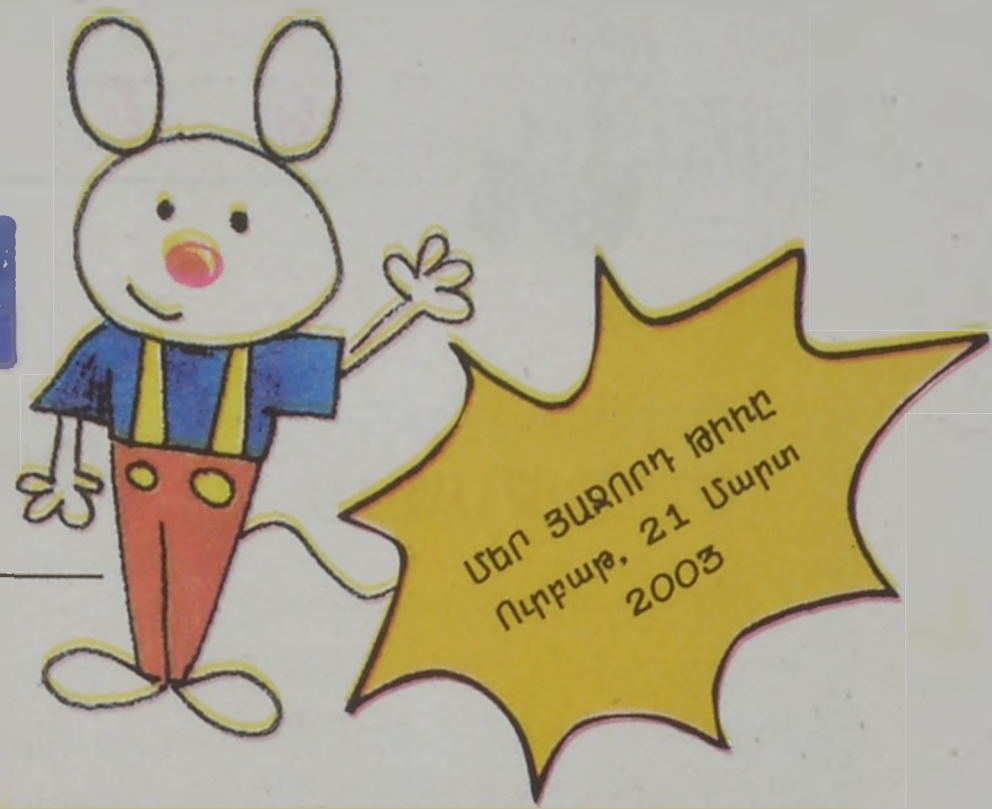


ՊՁՏԻԿ-ՄՁՏԻԿ



«ԱՁԴԱԿ»Ի

ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾ

Ա. ՏԱՐԻ

ԹԻՒ 11

ՓԵՏՐՈՒՄ 2003

bozdig_mezdig@hotmail.com

ԱՄՐՈՂՁ ԱԾԱՐԻՈՂՁ՝ ՏՕՆԻ ՄԵՋ

Ով չի սիրեր տօնական օրերը, արձակուրդը, կերուխումը: Վստահաբար բոլորդ անհամբեր կը սպասեք իրաքանչիւր տունի հետ կապած ուրախութիւններուն եւ սովորութիւններուն: Տօները աւելի հետաքրքրական կ'ըլլան, եթէ տեղեկութիւն ունենանք անոնց մասին:

Քաղաքակրթական ամենէն կարծ ամիսը ըլլալուն, այս տարի Փետրուարը շատ ճոխացած է վանազան տօներով: Փետրուարին չինացիները տօնեցին իրենց Նոր Տարին, իսլամները՝ Ատհան, քրիստոնեաները՝ Տեառնընդառաջը, անշուշտ առանց մոռնալու Բարեկենդանը: Նոյնիսկ սիրահարները տօնեցին սիրոյ տօնը՝ Վէլընթայնը: Իսկ մենք՝ հայերս, անշուշտ որ պիտի տօնենք նաեւ Վարդանանցը:

Եւ, ինչպէս կ'ըսէ հայկական առածը, «Քէֆ ընողին քէֆ չի պակասիր...»:

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐ

Գիտեմ, թէ ինչպէս ինձի, նոյնպէս ալ ձեզի համար շատ հաճելի են տօները: Բաճելի են, որովհետեւ դպրոցները փակ կ'ըլլան, նոր հագուստներ կը հագնինք, այցելութիւններ կը փոխանակենք: Մէկ խօսքով՝ տօները հաճելի են, որովհետեւ անոնց պատճառած ուրախութենէն մենք թեթեւ կը զգանք:

Սակայն տօնը միայն թեթեւ զգալու համար չէ, որ օրացոյցներուն մէջ նշուած է: Տօն բառին ետեւ «պահուած» է անոր իսկական իմաստը: Իսկ ինչպէս դուրս կը բերենք պահուելու ճատ պարզ է: Մեր մեծերուն կը հարցնենք, գիրքեր կը կարդանք իմանալու համար, թէ երբ, ուրկէ եկած է իրաքանչիւր տօնը եւ ինչու կը տօնենք զայն: Այսօրով ալ չենք բաւարարուիր, տօնական օրուան ընթացքին կը յարգենք

բոլոր սովորութիւնները: Տօն կրնանք կոչել նաեւ մեր տարեդարձները: Մեզմէ իւրաքանչիւրին տարեդարձը ընտանեկան տօն է: Երբ մեր տարեդարձին օրը մեր ազգականներն ու ընկերները մեզ յարգելով կը շնորհաւորեն մեզ, անոնք ըսել կ'ուզեն նաեւ, որ ուրախ են մեր աշխարհ գալով՝ մեր ծնունդով:

Տօնական օրերը անշուշտ միայն անհատական կամ հայկական չեն: Անոնք նաեւ կրնան այլ ժողովուրդներու պատկանիլ: Ինչպէս հայերը, այլ ժողովուրդներն ալ ունին իրենց յատուկ տօները, եւ մենք պէտք է յարգենք նաեւ անոնցը:

Պահ մը երեւակայեցեք, եթէ աշխարհի բոլոր ժողովուրդներուն տօները եւ մարդոց տարեդարձները մէկ օրացոյցի մէջ զետեղէինք, ամէն օր բազմա-



Մարիա Մանկապարտան, Ս. եւ Բ. Արսլանեան ծննդան (7 տարեկան)

թիւ տօներ կ'ունենայինք եւ տարուան ընթացքին բնաւ չէինք աշխատեր: Բաւանաբար այս պատճառով է, որ կը բաւարարուինք միայն մեր ապրած երկրին ու մեր ազգային տօները յիշատակելով:

Տարուան ամենէն կարծ ամիսն է Փետրուարը: Բայց, ըստ երեւոյթին, հարուստ է հայկական, ազգային կամ օտար տօներով՝ Ատհա, Տեառնընդառաջ, Վէլընթայն, Վարդանանց...: Բոլորին ալ գոյութեան իմաստը փորձենք հասկնալ:

Եւ՝ շնորհաւոր բոլոր տօները:

ՓԵՏՐՈՒՄԻ ԲԱՅԿԱԿԱՆ ՏՕՆԵՐ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ



451 թուականին Աւարայրի դաշտին մէջ, Տղմուտ գետի ափին տեղի ունեցած Վարդանանց պատերազմը հայոց պատմութեան կարեւոր թուականներէն մէկն է: Այդ պատերազմին Վարդան Մամիկոնեան եւ իր զինուորները պարսիկներու դէմ կռուեցան եւ նահատակուեցան հայրենիքի եւ կրօնի համար:

ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋ

Երբ Յիսուս 40 օրուան մանուկ էր, Մարիամ եւ Յովսէփ զայն տաճար տարին: Այդ օրը՝ Տեառնընդառաջը, վերահուսեցաւ տօնի:

Բայցը Տեառնընդառաջը կը տօնեն 14 Փետրուարին: Տօնէն մէկ օր առաջ եկեղեցի կ'երթան, խորանէն կը վառեն իրենց մոմերը եւ զանոնք կը տանին տուն: Իսկ եկեղեցիներու եւ

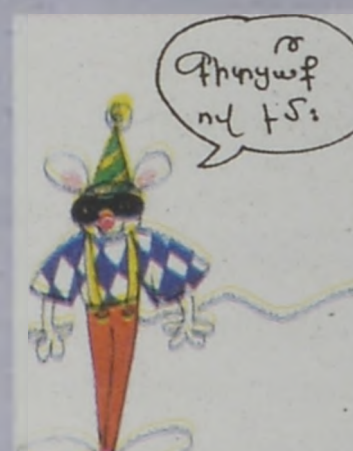


բակերու մէջ կը վառեն մեծ խարոյկ մը եւ անոր վրայէն կը ցատկեն:

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ

Բարեկենդանը հայ ժողովուրդին ամենէն սիրած տօներէն մէկն է: Բարեկենդանը կը յաջորդէ Ս. Վարդանանց տօնին եւ կը տօնուի մեծ պահքէն առաջ եկող վերջին կիրակի օրը:

Բին ժամանակ Բայաստանի մէջ հայերը Բարեկենդանին օրը կը զուարճանային պարերով, խաղերով, թատրոններով, կատակներով եւ կերուխումով: Այս հանդիսութիւններուն նաեւ սովորութիւն էր ճպտուիլ: Բարեկենդանի առիթով այնքան կ'ուտէին ու կը խմէին, որ տօնը երբեմն կատակով կը կոչուէր «փորեկենդան»:



ملحق أزياءك



ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄՃԱԿՈՒԹԱՅԻՆ

♦ Ճուրջ մեկուկէս ամսուան աշխատանքէ ետք ՄԱԿի ապահովական քննիչներ յայտնեցին, թէ յաւելեալ ժամանակի պէտք ունին յստակացնելու համար կայութիւնը իրաքի հաւաքական քանդումի վէճերու հարցին նկատմամբ: Բակառակ ասոր, Մ. Նահանգներ ամէն ջանք կը թափեն պատերազմելու իրաքի դէմ: Նշենք, թէ անցեալ Ճաբաթ ամբողջ աշխարհի մէջ տեղի ունեցան հսկայական ցոյցեր ո՛չ ըսելու իրաքի դէմ պատերազմի մը:

♦ 1 Փետրուարին «Քոլումպիա» անջրպետանաւը վայրէջքի ճշդուած ժամէն 15 վայրկեան առաջ պայթեցաւ օդին մէջ: Անջրպետանաւուն մէջ կային եօթը աստղանաւորդներ (վեց ամերիկացի, մէկ իսրայէլացի): ՆԱՍԱ (Ամերիկայի Անջրպետի Ազգային Ընկերութիւն) անմիջապէս ձեռնարկեց անջրպետանաւուն մնացորդներուն փնտռութիւն: 42 տարիներու ընթացքին առաջին անգամն է, որ անջրպետանաւ մը վայրէջքի պահուն արկածի կ'ենթարկուի:

♦ Քանի մը օրերու վրայ երկարող ժողովներէ ետք, 28 Յունուարին Լիբանանի խորհրդարանը վաւերացուց 2003ի պետական պիտօճէն (մէկ տարուան ընթացքին պետութեան ճախսելիք եւ ստանալիք գումարներուն ցուցակը):

♦ 28 Յունուարին Իսրայէլի արաբ եւ հրեայ քաղաքացիները ընտրեցին Իսրայէլի պատմութեան 16րդ Քնեսէթը (խորհրդարանը): Ընտրապայքարին մասնակցեցան 25է անլի կուսակցութիւններ, իսկ Քնեսէթի նոր անդամները Իսրայէլի վարչապետ Արիէլ Ճարոնը դարձեալ նշանակեցին վարչապետ:

«ԿՈՄԻՏԱՍ» ԼԱՐԱՅԻՆ ՔԱՌԵԱԿԸ

Բայրենի նշանաւոր «Կոմիտաս» լարային քառեակը 1 Փետրուարին Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանի «Էսեմպլի Բոլ» սրահին մէջ տուաւ նուագահանդէս մը:

80 տարուան կեանք ունեցող «Կոմիտաս» քառեակին անդամներն են՝ էդուարդ Թադեոսեան (առաջին ջութակահար), Սուրէն Բախնապարեան (երկրորդ ջութակահար), Ալեքսանտր Կոսեմեան (ալթօ) եւ Արամ Թալալեան (թաւջութակահար): Պէյրութի մէջ իրենց ելոյթին երաժիշտները նուագեցին երոպայի յօրինողներու (Բենտրլի եւ Ճուպերթ) եւ հայ յօրինող էդուարդ Միրզոյեանի քառեակներէն: Բնականաբար երաժիշտները կարենոր բաժին յատկացուցին նաեւ հայ մեծ երաժիշտ Կոմիտասի ստեղծագործութիւններուն:

♦ *Գիտէիր, թէ...*

«Կոմիտաս» քառեակը կը նկատուի աշխարհի վրայ գոյութիւն ունեցող ամէնէն հին քառեակը:

♦ *Ո՞նչ է լարային քառեակը*

Լարային քառեակը դասական սենեկային երաժշտութեան տեսակ է: Սենեկային կը կոչուին դասական այն երաժշտութիւնները, որոնք, ի տարբերութիւն սիմֆոնիք մեծ նուագախումբերու, կը նուագուին փոքր թիւով արուեստագէտներու կողմէ:

Լարային քառեակի արուեստագէտներուն



խմբակը եւս կը կոչուի քառեակ, որովհետեւ կը բաղկանայ չորս երաժիշտէ: Անոնք կը նուագեն լարային նուագարաններ (ջութակ եւ թաւջութակ):

♦ *Երաժիշտները կը պատասխանեն «Պպտիկ-Մպտիկ»ին*

«Պպտիկ-Մպտիկ».- Ռնչպէս կը յաջողիք չորս հոգիով շատ գեղեցիկ կերպով նուագել նոյն երաժշտութիւնը:

«Կոմիտաս» քառեակ.- Կը փորձենք վիրար հասկնալ եւ իրարու նուագածը մտիկ ընել: Նաեւ շատ կ'աշխատինք:

Ամէն մէկս իր առջեւ ունի երաժշտական խափերու տետրակը, եւ փորձերու ժամանակ միշտ կը ջանանք միասին շնչել ու միասին վզալ:



Աւօ Էմիշեան, Ազգ. Արգարեան վարժարան (Թրդ դասարան)



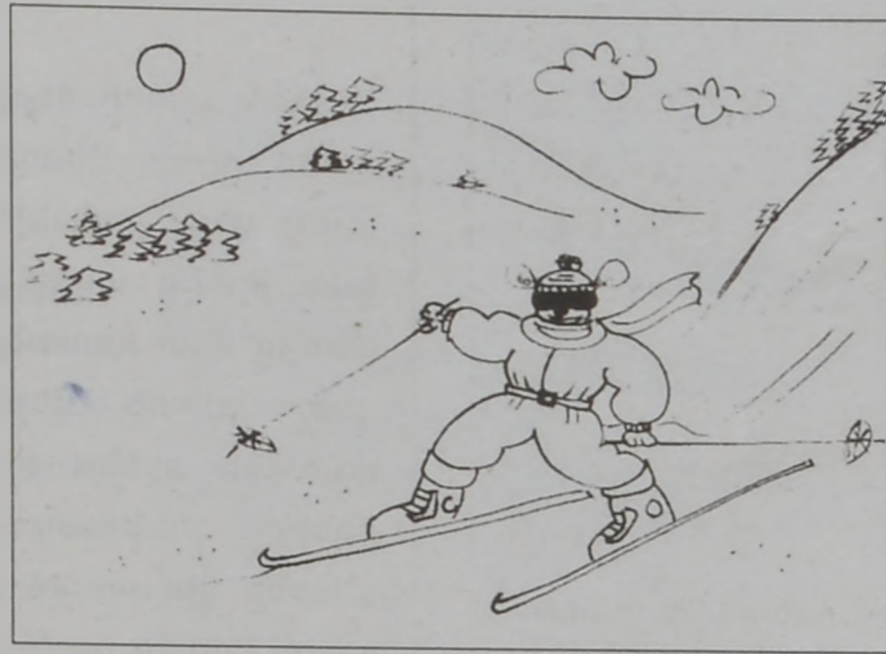
ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՁԻՆԱԾԱԾԿ ԼԵՌՆԵՐՈՒ ՄԱՐԶԱՁԵՒՐ՝ ԴԱՌՈՒԿԱՐԾԱԽՐ

Իւրաքանչիւր եղանակ ունի իրեն յատուկ խաղեր: Իսկ անշուշտ ձմեռան յարմարագոյն մարզախաղը դահուկարջանն է: Սակայն այս մարզախաղը կախեալ է կլիմայական պայմաններէն, յատկապէս Լիբանանի մէջ, ուր ձմեռը կրնայ շատ կարճ եւ մեղմ ըլլալ: Բետեաբար այս մարզախաղի սիրահարներ անհամբեր կը սպասեն ցուրտին ու ձիւնին՝ անմիջապէս ուղղուելու դէպի Ֆարայայի, Ֆաքրայի կամ Արպի դահուկարջանի վայրերը:

...

Գիտէ՞իր, թէ մարդիկ շատ կանուխէն յղացած են ձիւնի վրայ սահելու գաղափարը: Նախապէս դահուկարջանը մարզանք մը չէր, այլ՝ փոխադրուելու միջոց մը: 1850էն սկսեալ է, որ ան կը վերածուի մարզածելի: Բետկհետէ տարածուելով՝ դահուկարջանը կը



դառնայ նաեւ Ողիմպիական խաղերէն մէկը:

...

Եթէ կ'ուզես ձմեռն ձիւնէն օգտուելով դահուկել, դէպի ձիւնածածկ լեռները ուղղուելէ առաջ մի՛ մոռնար քանի մը կարեւոր թելադրանքներ.

• Նախ պէտք է ունենալ (գնել կամ վար-

ձել) դահուկելու յարմար հագուստներ:

• Արեւու ակնոց դնելէ առաջ արեւէն ու հովէն պաշտպանող սեր քսել դէմքիդ:

• Մէջքէն վար հասնող անօրաք մը հագնիլ

• Փափուկ ձեռնոցներ դնել:

• Կերպընկալէ յատուկ կօշիկներ հագնիլ Բարի՛ ժամանց:

Գիտէ՞իր, թէ...

Դահուկները արդէն գոյութիւն ունէին նախապատմական շրջանին: Բնագետներ գտած են ք.Ա. 5000-2500 թուականներէն մնացած փորագրութիւններ, որոնք կը ներկայացնէին իրենց ոտքերուն դահուկի նմանող տախտակներ անցուցած մարդիկ: Այսօրուան դահուկներուն նախահայրերը ունէին մինչեւ 4.5 մետր երկայնք:

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏՈԼԼԻՆ՝ ՔԼՈՆՈՎ ԾՆԱԾ ԱՌԱՋԻՆ ԱՏՆԱԽՈՐԸ

14 Փետրուարին Սկովտիոյ մէջ գիտնականներ վերջ տուին առաջին քլոն եղած ստնաւոր՝ Տոլլի ոչխարի կեանքին: Ան վեց տարեկան էր:

Ըստ անասնաբուծերուն, 1997ին ճնած Տոլլին կրնար ապրիլ մինչեւ 11 - 12 տարեկան, սակայն ան ունեցած է յօդերու բորբոքում, ինչ որ սովորական հիւանդութիւն է մինչեւ վերջ ազարակի մէջ պահուող ոչխարներուն համար:

Գիտնականները տակաւին չեն գտած Տոլլիի մահուան բոլոր պատճառները:

Տոլլին ծնելէն ետք քլոնով ճնած են բազմաթիւ այլ անասուններ (կովեր, մուկեր եւ այլն): 3 Յունուար 2001ին ճնաւ վտանգուած անասուն մը՝ վայրի ջորին, որ կոչուեցաւ Նոահ: Ան երկար չապրեցաւ. սատկեցաւ բորբոքումի պատճառով:

ՔԼՈՆԻՆԿԸ

«Քլոնէյտ» ընկերութիւնը Դեկտեմբեր 2002ին յայտարարեց, որ ճնած է մարդկային առաջին քլոնը՝ Իվ (Եւա): Ան աւելցուց, որ յառաջիկայ ամիսներուն պիտի ծնին նաեւ մարդկային այլ քլոններ: Սակայն «Քլոնէյտը» ոչ մէկ ապացոյց տուած է իր յայտարարութիւնը փաստող:

Ծանօթ է, որ երեխան կը կազմուի արական եւ իգական բջիջներուն միացումով: Քլոնի պարագային այդպէս չէ: Կնոջ մը մարմնէն հակիրթը կ'առնուի, անոր մէջէն կը պարպուի ամէն տեսակ ճիւղային (ժառանգական տեղեկութիւններ փոխանցող) նիւթ, յե-

տոյ գոյութիւն ունեցող էակի մը մարմնին որեւէ մասէն բջիջի մը կորիպը կ'առնուի ու կը վետեղուի կորիպէն բաժնուած հաւկիթին մէջ: Ապա յատուկ միջոցներով կը սկսին բջիջները բազմանալ եւ բաժնուիլ: Այս ձեւով կազմուած սաղմը կը դրուի կնոջ մարմնին մէջ: Ինը ամիս ետք կը ծնի երեխան:

Քլոնինկի դէմ կարծիքները երկու տեսակ են. առաջինը կրօնական է: Կրօնական պատճառով քլոնինկի դէմ եղողները կ'ըսեն, թէ այս ձեւը բնական ձեւ մը չէ երեխայ ունենալու եւ Աստուծոյ դէմ արարք մըն է: Իսկ երկրորդ՝ գիտական պատճառներով դէմ եղողները կը յայտնեն, որ մարդկային քլոններ ստեղծող բաւարար տեղեկութիւններ եւ փորձարկումներ չկան տակաւին:

Քլոնինկի համաձայն եղողները կ'ըսեն, թէ քլոնինկի ձեւով կրնան վաւակ ունենալ այն պոյգերը, որոնք այլապէս վաւակ պիտի չունենային: Անոնք նաեւ քլոնինկը կ'ուզեն օգտագործել բժշկական նպատակներու: Խեղ կարծիքներու պարագային պէտք է շեշտել, որ անոնք անպայման մարդկային քլոնինկի համաձայն կրնան չըլլալ: Օրինակ՝ վերջերս Նիւ Եորքի մէջ կատարուած խորհրդածողովի մը ընթացքին, 7 տարիներ առաջ անհամալուծուած դերասան Քրիսթաֆըր Ռիվ («Սիւփըրմէն»ի հերոսը) հաստատեց, որ քլոնինկի գործողութիւնը կարելոր է առողջապահական շատ մը հարցեր լուծելու, սակայն բացարձակապէս մերժեց մարդկային քլոնինկը եւ ըսաւ, որ պէտք է արգիլուի ու պատժուի:



Գիտէ՞իր, թէ...

Քլոնինկի գործողութիւնը, բացի մարդկային քլոններ պատրաստելէ, կ'օգտագործուի շատ մը հետազօտութիւններու (ճիւղերու սրբագրութիւն, նոր հիւանդութիւններու ուսումնասիրութիւն, նոր գործարաններու կազմութիւն, որոնք կրնան պատուաստուիլ մարդկային մարմնին մէջ):



**«ԼՈՐՏ ԱՓ ՏԵ ԴԻՆԿԿ»Է՝
ՕՊԱՆԱԿԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ**

Նորվեյանտական օդանավային ընկերությունը իր օդանավերը վարդարած է «Լորտ աֆ տը Դինկկ - տը թու թաուլըրը» ժապաւէնի նկարներով: Օդանավերուն վրայ շատ մեծ չափերով նկարուած են ժապաւէնին հերոսներէն երկուքին, ինչպէս նաեւ՝ Նոր Զելանտայի բնութեան նկարները:

«Լորտ աֆ տը Դինկկ» ժապաւէնին երկու մասերը նկարահանուած են Նոր Զելանտա-



յի մէջ՝ նորվեյանտայի բեմադրիչ Փիթըր Ծէքսընի կողմէ: Ուրեմն, երբ երկինք նայիք, մի՛ վարմանաք, երբ «Լորտ աֆ տը Դինկկ»ը տեսնէք հոն...

ԾԵՅՔՍՓԻՐ՝ ՍԱՌՈՅՅԻ ՎՐԱՅ

Բիւսիսային ճուէտի բացօթեայ երկինքին տակ, սառոյցի վրայ բեմադրուած է Ծէքսփիրի թատրերգութիւններէն «Բամլէթ»ը: -33 ջերմաստիճան ցուրտին տակ թատրոն դիտելը կը փաստէ Ծէքսփիրի նկատմամբ դիտողներուն սէրը: 420 նստարաններ ունեցող «Այս կլոպ» թատրոնին 100 նստարանները շինուած են սառոյցէ: Բարեբախտաբար թատրոնին ծիշդ թովը կը գտնուի պանդոկ մը, որ կ'ընդունի պանապան վայրերէ եկած

պրօսաշրջիկները: Սառոյցի վրայ ներկայացուող «Բամլէթ»ին տեսողութիւնը մէկ ժամ է: Իսկ դադարի ժամանակ դիտողները հրաւիրուած են տաք ըմպելիներ խմելու: Անհրաժեշտ է, չէ:



**ԿԵՏ ԱՐԷ, ՈՐ ՊԱՆՏՊՈՎԻԱ ՄԵՐ
ԿԵ ԲՆԱԿԻ**

Յունուարի վերջերը Միացեալ Նահանգներու Ֆլորիտա քաղաքին ճովեպերը գտնուած է 3.3 մեթր երկարութիւն ունեցող եւ 540 քկ. կշռող կէտ մը: Կէտը փոխադրած են քաղաքին... պանդոկներէն մէկը, որուն աւապանը օժտած են աղի ջուրով եւ տաքութեամբ:



Սակայն բժշկական քննութիւնները ցոյց տուած են, որ խեղճ կէտը հիւանդ է: Ան կը տառապի արեան տկարութենէ, ջուրի պակասէ եւ վնասուած է անոր դէպի օդը ջուր արձակող

խողովակը: Ներկայիս բժիշկները շատ լաւ կը խնամեն իրենց հիւանդ հիւրը, որ երեք շաբթուան հանգիստէ ետք պիտի վերադառնայ Ատլանտեան ովկիանոս:

**ՍԱԳԵՐԸ ԿԵ ԿՈՐՍՆՅՆԵՆ
ԻՐԵՆՅ ԾԱՄԲԱՆ**

Ամէն տարի ծերմակ սագերը հիւսիսային Քանատայէն կ'ողողուին դէպի Միացեալ Նահանգներ՝ ձմեռը անցընելու համար աւելի տաք շրջանի մը մէջ: Սակայն այս տարի անոնք ընկերացան իրենց ազգականներուն՝ ծերմակ ծակատով սագերուն եւ անոնց հետ հասան հիւսիսային Եւրոպա: Գարնան, ծերմակ սագերը պիտի վերադառնան իրենց հայրենիքը՝ Քանատա, եւ առանց վնասուած ըլլալու ձմրան ցուրտէն ու բուքէն, պիտի շարունակեն իրենց սովորական կեանքը:



**ՅԻՍՈՒՍԻ ԱՐՁԱՆԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ
ԴԺՈՒԱՐ ԾԱՄԲԱՆ ԴԻՒՐԱՅԱԻ**

Պրապիլիոյ Աիօ Տէ ժաներօ քաղաքին վրայ հսկող Յիսուսի արձանը (30 մեթր բարձրութեամբ), որ կը գտնուի ճովու մակերեսէն շուրջ 710 մեթր բարձրութեան վրայ, շինուած է 1931ին: Մինչեւ Յունուար 2003 պրօսաշրջիկներ եւ ուխտաւորներ մեծ դժուարութեամբ կը բարձրանային 215 սանդուխները, որոնք միակ միջոցն էին հասնելու արձանին, անոր տակ գտնուող մատուղին եւ վայելելու հոնկէ երեւցող Աիոյի հրաշալի տեսարանը: Ներկայիս արձանին մօտ հասնիլ փափաքողներուն գործը դիւրացած է, որովհետեւ պրօսաշրջական այս նշանաւոր վայրը օժտուեցաւ ելեկտրական աստիճանով եւ վերելակով:

**ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԻԱԴՈՐ
Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ
Մ. ԻՇԽԱՆԻ
ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՐՔԱՆ**

ԲԵՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԶՕՀՐԱՊ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ

27 ՓԵՏՐՈՒՄ 2003ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ, ԱՄԷՆ ՈՒՐԲԱԹ, ՇԱՐԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ՃԻՇԴ ԺԱՍԸ 8:30ԻՆ, «ՅԱԿՈՐ ՏԵՐ ՄԵԼԵՈՆԵԱՆ» ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՇԻՆ ՄԵՋ:

**ՅԵՐԵԿՈՅԹ՝
ԿԻՐԱԿԻ
Կ.Ե. ԺԱՍԸ
4:00ԻՆ**



**ԳԼԽԱՌՈՐ ՊԵՐՍՈՆՆԵՐ՝
ԳԵՐՈՐ ԳԵՐՈՐԳԵԱՆ, ԱՅՏՈ ՄԻՐՈՊՈՆԵԱՆ,
ՄԵՒ ԳԱՆՏՈՂՈՐԵԱՆ, ՅԱԿՈՐ
ՏԵՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ, ՓՈՂ ՄԻՆՈՍԵԱՆ**

Տոմերը ստանալ՝ Լամազգայիմի գրախանութն, Շաղգոյեան կեդրոն տիպոգրէք Ճէա, Պուրճ Լամուտ - Օպելիսս գրախանութ, Ամբիլիաս եւ Եւոյթի օրերը կիշէն:



ՉՈՐՍ ԹԵՒՈՎ ԲՈՅԱՄՈՂԷՋԻ ԲՐԱԾՈՅ

Չինաստանի մէջ գիտնականներ կատարած են կարելորդ յայտնաբերում մը: Անոնք գտած են հոյամողէպի մը բրածոյի վերածուած (քարացած) մնացորդները:

Այս հոյամողէպը, որ կը պատկանի հոյամողէպներու *Մայրորեփթըր* տեսակին, ունեցած է չորս մեծ թեւեր, շուրջ մէկ մեթր հասակ եւ ապրած է 130 միլիոն տարի առաջ: Ճատ հաւանաբար ան կատարած է փոքր թռչչներ եւ իր թեւերը գործածած է մեծ թափով սահելու համար: *Մայրորեփթըրին* ոտքին փետուրները շարուած են թռչուններու ոտքի փետուրներուն ձեւով: Այս բոլորը կը հիմնաւորեն գիտնականներուն այն ենթադրութիւնը, որ

դարերու ընթացքին թռչունները յառաջացած են հոյամողէպներէն:

Այս բրածոյին յայտնաբերումը աւելի եւս կ'աշխուժացնէ գիտնականներուն այն վէճը, թէ ինչպէս հոյամողէպները վերածուած են



ախորուած այնքան արագ վապած են, որ թռչուններուն: Կարգ մը գիտնականներու համաձայն, թռչուններուն այս նախահայրերը սահելու ընթացքին հետզհետէ աւելի շատ սկսած են գործածել իրենց թեւերը: Այլ գիտնականներ կ'ըսեն, թէ այս հոյամողէպները իրենց թեւերը գործածած են աւելի արագ վապելու համար եւ

այնքան արագ վապած են, որ ի վերջոյ սկսած են թռչիլ: Գիտնականները կրնան շարունակել հոյամողէպներու եւ թռչուններու մասին իրենց վէճը: Սակայն կարելորդ այն է, որ այս բրածոյին յայտնաբերումին շնորհիւ անոնք շատ աւելի տեղեկութիւններ պիտի ունենան այս հարցին մասին:

ՃԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐ



դէմ: Այս ժապաւէնը լեցուն է բրտութեան եւ պատերազմի տեսարաններով, սակայն ան ունի նաեւ բնութեան շատ գեղեցիկ պատկերներ եւ խորհրդաւոր մթնոլորտ:

♦«*Էյր Պատ 4*». Ճատ շատերու ճանօթ է շարժապատկերի դերասան Պատ շնիկը: Արդէն իսկ պատրաստուած են անոր արկածախնդրութիւններուն եւ հերոսութիւններուն նուիրուած մանկապատանեկան երեք ժապաւէններ, իսկ հիմա կրնաք դիտել նաեւ անոնց չորրորդ բաժինը:

«*Էյր Պատ 4*»ին մէջ Պատ թեւե քիչ մը ճերայած է, սակայն կը յաջողի դարձեալ կռուիլ վատ մարդոց դէմ: Ան այս անգամ իրեն օգնական կ'ընտրէ փոքրիկ Անտրէան:

Բետաքրքրական ժապաւէն մը՝ մանաւանդ «*Էյր Պատ*»ի համակիրներուն համար:

♦«*Լորտ աֆ տը ռինկզ - տը թու թաուըրզ*». Բերոսապատում «*Լորտ աֆ տը ռինկզ - տը ֆելոշիփ աֆ տը ռինկզ*» ժապաւէնին երկրորդ բաժինը՝ «*Լորտ աֆ տը ռինկզ - տը թու թաուըրզ*»ը արդէն հասած է լիբանանեան շարժապատկերի սրահները: Փիթըր Ճէքսընի բեմադրած այս ժապաւէնին մէջ հոպիթ Ֆրոտօ կը շարունակէ իր ընկերոջ՝ Սէմի հետ ուղեւորութիւնը՝ իր իսկական տիրոջ յանձնելու համար գերբնական ուժ տուող կախարդական մատանին: Միւս կողմէ, անոր բարեկամներուն ասպետներու ընկերութիւնը կը շարունակէ պայքարիլ չար ուժերուն



ՌՎ Է ԹՈՒՔԻԷՆ

Ժապաւէնի վերածուած «*Լորտ աֆ տը ռինկզ*» վէպին հեղինակը՝ Ճոն Ռոնալտ Ռէուկ Թոլքինէն ծնած է 1892ին, Բարաւային Ափրիկէի մէջ: Առողջապահական պատճառներով ան փոքր տարիքէն իր մօր հետ կը հաստատուի Անգլիա:

Բամաշխարհային Ա. պատերազմին ընթացքին (1904-1918) Թոլքինէն բանակի կ'անդամագրուի: Սակայն ան կը հիւանդանայ եւ կը ստիպուի վերադառնալ տուն, ուր կը սկսի գրել:

1921ին Թոլքինէն անգլիական գրականութիւն կ'ուսուցանէ նշանաւոր Օքսֆորտ համալսարանին մէջ: 1937 Սեպտեմբերին ան կը հրատարակէ «*Պիպլօ տը հոպիթ*» վէպը, զոր գրած է իր վաւականներուն համար: Գիրքը կը գտնէ շատ մեծ յաջողութիւն:

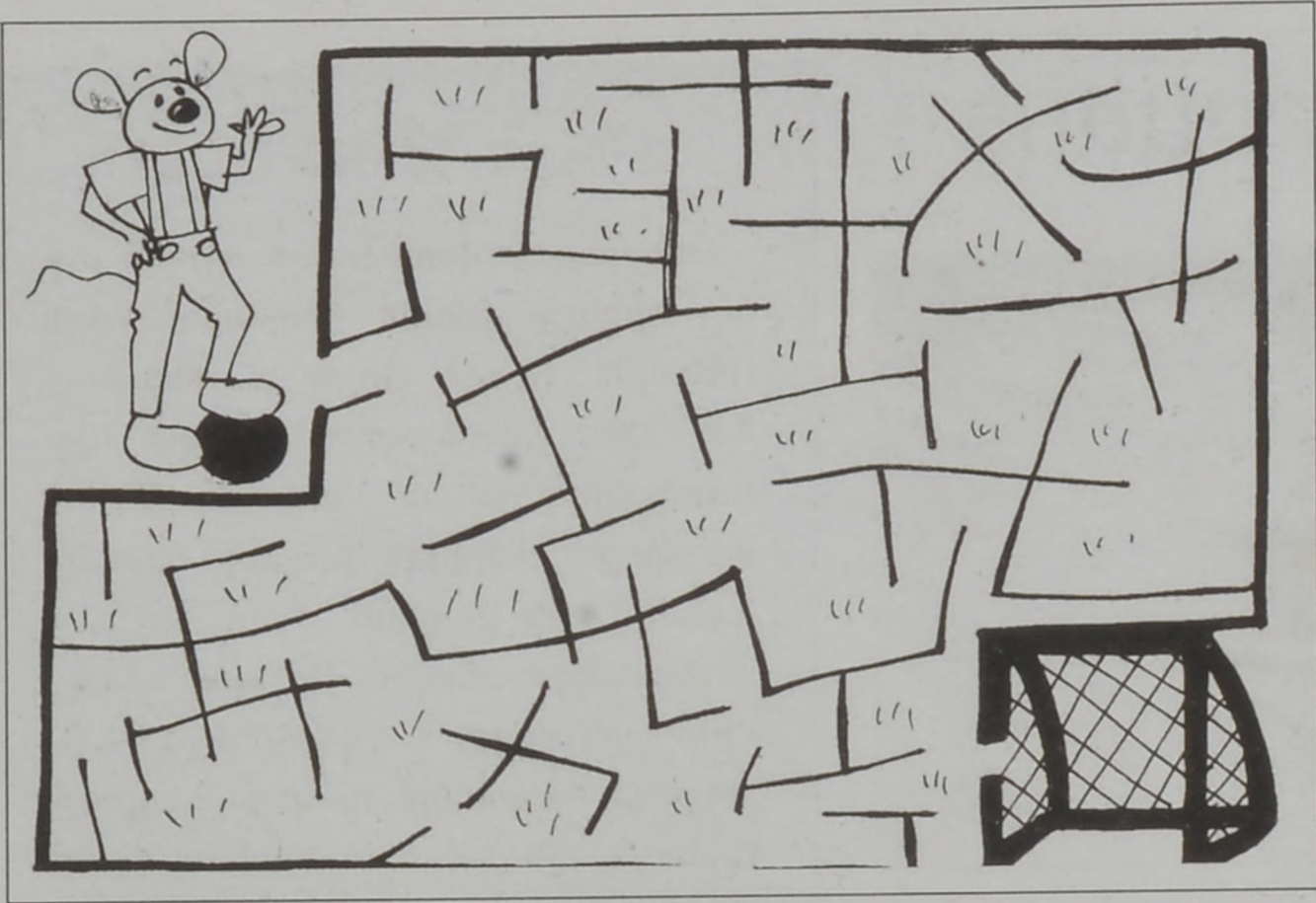
Երբ իր հրատարակիչը կը պահանջէ վէպին շարունակութիւնը, Թոլքինէն տասներկու տարի կ'աշխատի եւ կը գրէ «*Լորտ աֆ տը ռինկզ*» վէպը: Գիրքը լոյս կը տեսնէ 1954ին, սակայն մարդիկ տարիներ ետք վայն կը սիրեն եւ կը փնտռեն: Դժբախտաբար Թոլքինէն չ'օգտուիր «*Լորտ աֆ տը ռինկզ*»ի յաջողութեան: Ան կը մահանայ 1973ին:

ԻՆՉ Է ԲԵՐՈՍԱՊԱՏՈՒԱԸ

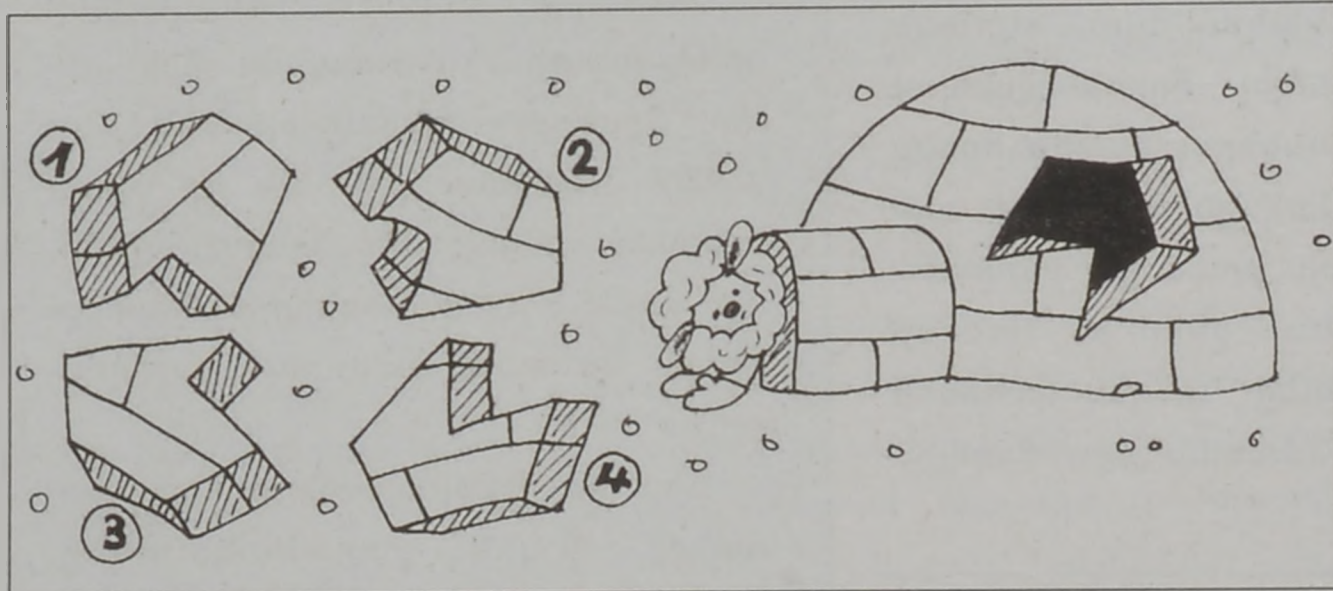
Բերոսապատումը կամ՝ *հիրոիք ֆէնթըրսին* գրականութեան տեսակ մըն է, որ սկսած է տարածուիլ Թոլքինէնի վէպերուն շնորհիւ:

Այս տեսակի բերոսական վէպերուն պատմութիւնները տեղի կ'ունենան շատ իրայատուկ եւ կախարդական մթնոլորտի մը մէջ: Դէպքերը կը պատահին ընդհանրապէս միջին դարերուն եւ անոնց հերոսները անպատճառ բան մը փնտռելու համար ուղեւորութիւն կը կատարեն:

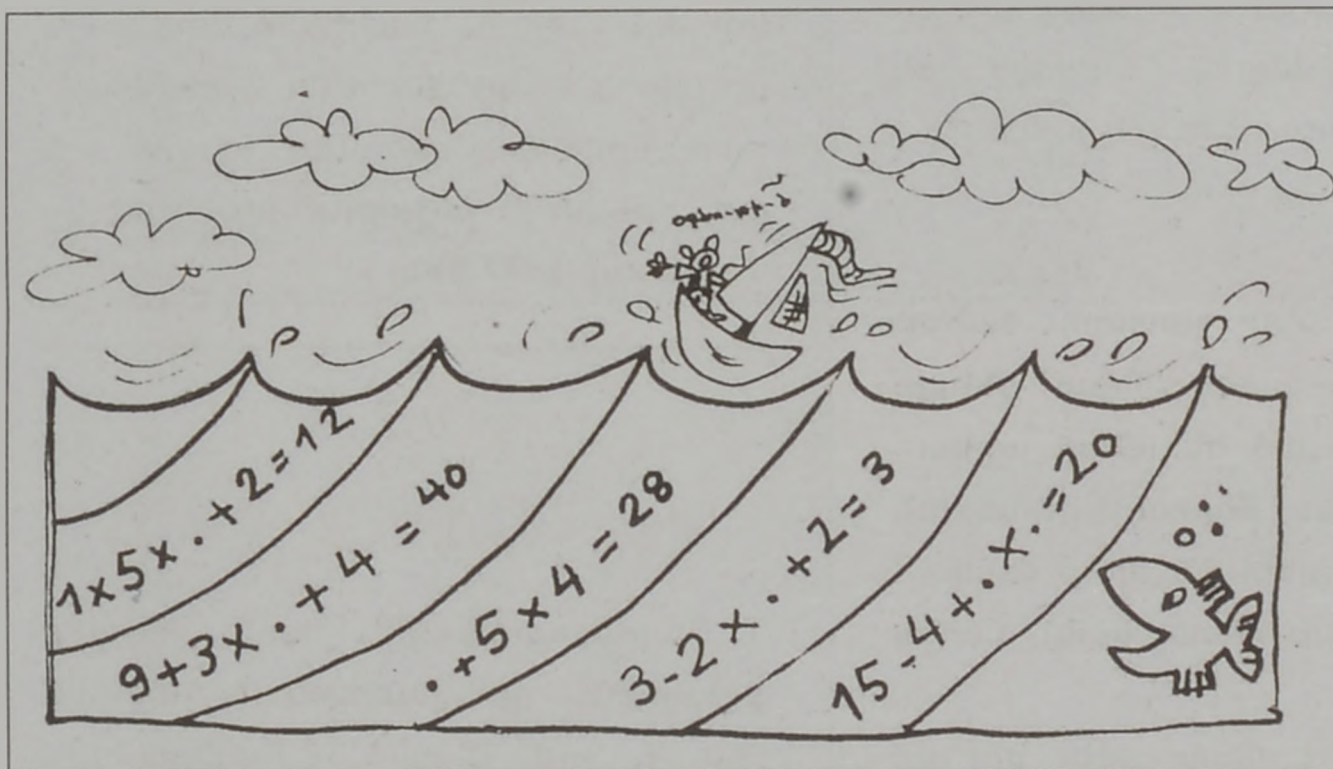
Այս պատմութիւններու աշխարհին մէջ յաճախ գոյութիւն ունին կախարդական առարկաներ, անտառներ եւ լեռներ: Բերոսները պատրաստ են կռուելու չար ուժերուն դէմ: Անոնց կ'օգնեն թզուկներ, բարի պարիկներ եւ գերբնական ուժեր:



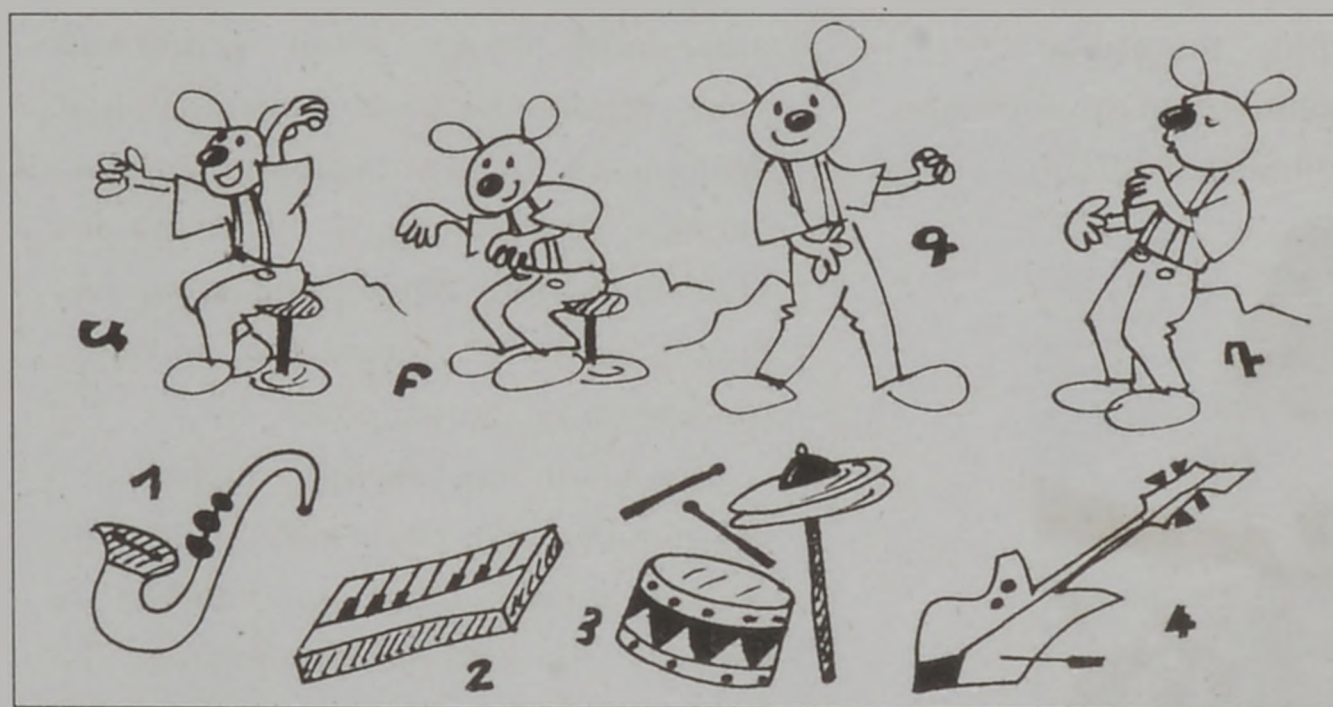
1.- Կրնա՞ս օգնել Պլատիկ-մպտիկին, որ կարենայ մինչեւ նշանակակետը հասնիլ:



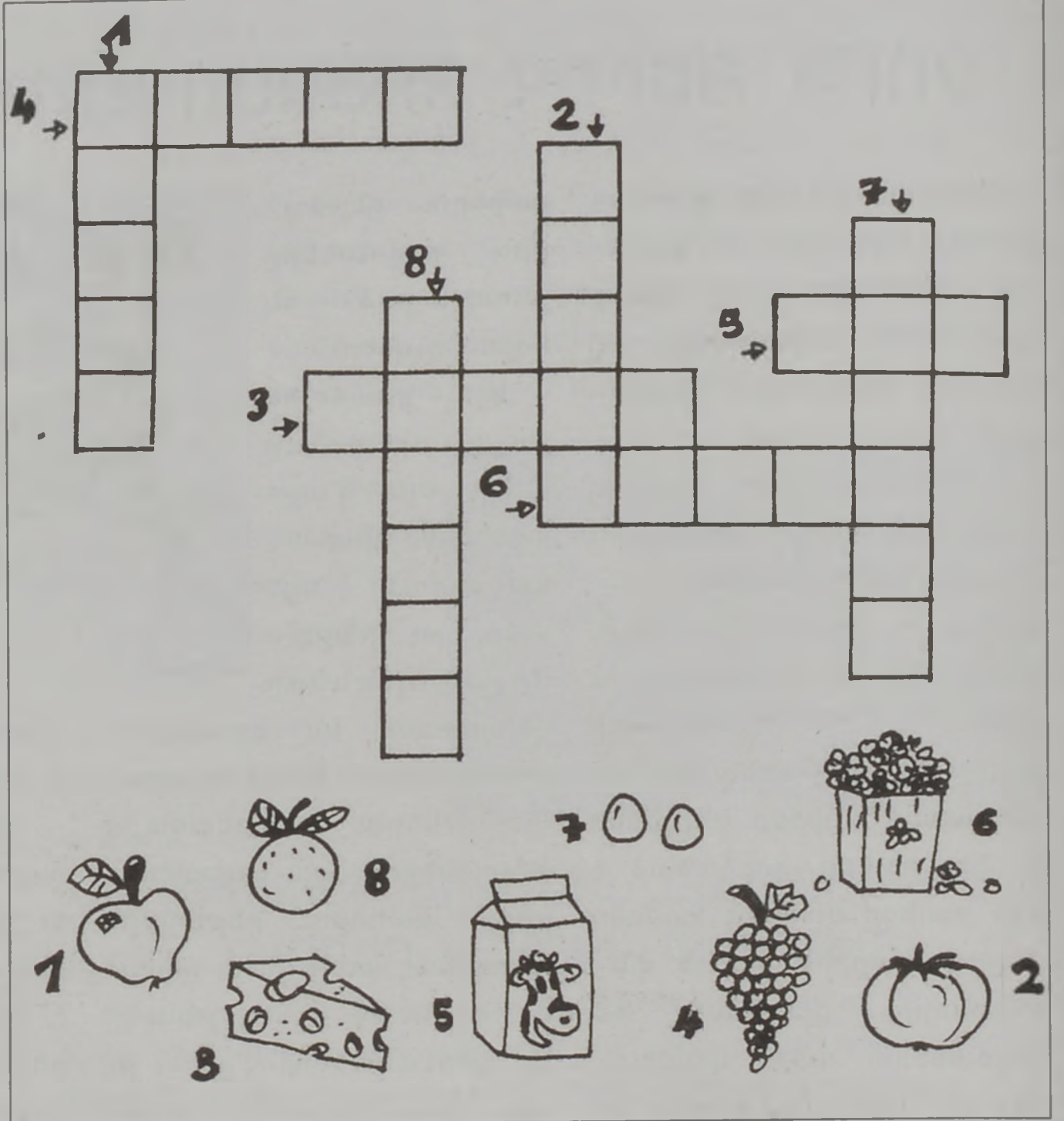
2.- Կրնա՞ս օգնել Պլատիկ-մպտիկին՝ գտնելու համար իր իկլուէն պակսող կտորը:



3.- Կրնա՞ս ամբողջացնել հաշիւները:



4.- Կրնա՞ս գտնել, թէ Պլատիկ-մպտիկ ո՞ր երաժշտական գործիքը կը նուագէ:



5.- Կրնա՞ս ամբողջացնել տախտակը՝ իւրաքանչիւր պատկերի անունը գտնելով եւ վայն պետեղելով անոր համապատասխանող տուփիկին մէջ:

ժամանցին պատասխանները լոյս պիտի տեսնեն «Ապրակ»ի Ճարաթ, 22 Փետրուար 2003ի թիւին մանկապատանեկան էջին մէջ:

ԱՄՍՈՒԱՆ ԲԱՐՅՈՒՄԸ

Կրնան մասնակցիլ ՅԷՆ 12 տարեկան աշակերտները: Կտրօնը ամբողջացնելէ ետք վայն հասցնել «ԱԶԴԱԿ»ի խմբագրատուն: Յաջորդ թիւով պիտի յայտարարուի մրցումը շահողին անունը: Ան պիտի ստանայ նուէր մը:

ԲԱՐՅԱՐԱՆ ԹԻՒ 10

1.- Նշէ՛ Փետրուարին տօնուող հայկական երեք տօներ:-----

2.- Նախապէս դահոյկը ի՞նչ նպատակով գործածուած է:-----

3.- Լարային քառեակ մը քանի՞ երաժիշտէ կը բաղկանայ:-----

Անուն - Մականուն -----

Վարժարան -----

Ծննդեան թուական -----

Բեռածայնի թիւ -----

ԲԱՐՅԱՐԱՆ ԹԻՒ 10Ի ԾԱԳՈՂԸ

Բարցարան թիւ 10ի շահողը Արամ Պարստանեան (13 տարեկան «Ա. եւ Բ. Արսլանեան Ճեմարան»էն) շահեցաւ անցեալ ամսուան մրցումը: Ան իր նուէրը կրնայ ստանալ «Ապրակ»էն, «Ճաղպոյեան» կեդրոն:



ՁԻՆԵՐՈՒ ԹԱԳՈՒԻՒՆ ԵՒ ՍԱՌՈՅՅՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱԽՈՐՐ



Ձիւներու թագուհին կը բնակէր պսպղուն սպիտակ ծիւնով շինուած պալատի մը մէջ: Պալատը պաշտպանուած էր հսկայ ծիւնամարդու մը կողմէ, որ կատաղօրէն ծիւնագընդակ կը նետէր անոր մօտեցողներուն:

Ձիւներու թագուհին ունէր մոգական մատանի մը, որ կինք զօրաւոր կը դարձնէր: Ան շատ կը սիրէր ամբողջ շրջանը ծածկել ծիւնով: Ոչ միայն կը վայելէր այդ գեղեցիկ տեսարանը, այլ նաեւ կը կարծէր, թէ հաճելի է մարդիկը անհանգստացնել ծիւնով: -

Բլուրին միւս կողմը կ'ապրէր սառոյցներու թագաւորը, որուն պալատը ամբողջութեամբ շինուած էր շարք-շարք դասուած սառոյցի սրածայր կտորներով: Թագաւորը կը նախանձէր, որ իր դրացին կրնար այդքան տակնուվրայութիւն ստեղծել եւ կ'ուզէր տիրանալ անոր մոգական մատանիին: Երկար մտածելէ ետք, սառոյցներու թագաւորը իր հաւատարիմ եղիամին հետ ուղղուեցաւ Ձիւներու թագուհիին պալատը:

Ձիւնամարդը տեսաւ կանոնք, պատրաստուեցաւ ծիւնագնդակ մը նետելու, սակայն Սառոյցներու թագաւորը պռռայ. «Կա՛յ:

Աշակերտները ծիւնամարդ շինելու մըցում ունին եւ կ'ուզեն, որ դուն ըլլաս թագաւորը»:

Ձիւնամարդը եւ հիւսիսային հովը ածապարանքով մեկնեցան, իսկ Սառոյցներու թագաւորը եւ եղիամը լծուեցան գործի: Անոնք շուտով պալատին մուտքը ճածկեցին սառոյցի հաստ խաւով: Քիչ ետք Ձիւներու թագուհին որոշեց դուրս ելլել եւ քիչ մը աւելի ծիւն տեղացնել: Սակայն հապի բայլ մը առած՝ ան սահեցաւ եւ գետին ինկաւ: Մոգական մատանին սահեցաւ անոր մատէն:

Սառոյցներու թագաւորը խլեց մատանին, դրաւ իր պաղ մատին. «հիմա ես եմ ամէնէն հզօր անձը», պռռայ ան եւ եղիամին հետ անհետացաւ անտառին մէջ:

Յաջորդող քանի մը օրերուն Սառոյցներու թագաւորը սքանչելի ժամանակ անցուց: Սառնամանիք էր. օդը հետզհետէ աւելի ցրտեց: Ինքնաշարժներ ծամբաներուն վրայ սահեցան եւ ջուրի խողովակներ ծաթեցան: Տանիքներէն հոսող ջուրը սառոյցի վերածուեցաւ եւ մարդիկ ամուր փակեցին դուռ ու պատուհան:

Սառոյցներու թագաւորը երջանիկ էր, սա-

կայն ան ուզեց տիրանալ նաեւ Ձիւներու թագուհիին պալատին: Անգամ մը եւս Սառոյցներու թագաւորը եւ եղիամը ծամբայ ելան դէպի բլուրին միւս կողմը, սակայն Ձիւներու թագուհին եւ իր զօրքը պատրաստ կը սպասէին անոնց:

Պատերազմը սկսաւ Ձիւներու թագուհիին պալատին տիրանալու համար եւ ծիւնամըրրիկն ու փոթորիկը յաջորդեցին իրարու: Մարդիկ չէին հասկնար, թէ ինչ կը պատահէր: Կռիւի ժամանակ Ձիւնամարդը սահեցաւ ու ինկաւ: Յաղթական Սառոյցներու թագաւորը բարձրացուց իր սուրը եւ մատանին ինկաւ անոր ձեռքէն:

Ամէն ոք արձանացաւ, երբ արեւը իր ճառագայթը երկարեց, երկարեց... յափշտակեց մատանին եւ իր մատը անցուց: «հիմա ես եմ ամէնէն զօրաւորը», - ըսաւ ան. - «բաւական վայելեցինք այս ցուրտ օդը: Ասկէ ետք գարուն պէտք է ըլլայ»:

Արեւը իր տաք մատներով դպաւ Սառոյցներու թագաւորին, Ձիւներու թագուհիին եւ անոնց օգնականներուն, որոնք մէկ առ մէկ հալեցան:

TEAMS, TEAMS, TEAMS

Brazil, France and England;
Spain, Italy and Poland;
Those are just a few.

Japan, China and Macedonia;
Are friends with my Armenia.

And last of all, I like football.

Սարո Սաֆիե-Կարապետեան
էմերիթըն Բոմինիթի Սթու
Յ տարեկան


Նարինէ
Գրիգորեան
Գէորգ Բարպոյեան
Ս. Ռաչ վարժարան
9 տարեկան



Նաթալի Սագարեան, Սուրէն Ռանամիրեան (4րդ դասարան)




Սերժ Տէր Մարտիրոսեան, Ալգ. Սրբոյ Քառասնից Մանկանց
վարժարան (Ե. դասարան)




Computer Echo

Echo PC With The Intel® Pentium® 4 Processor. The Center Of Your Digital World



The Sky Is
The Limit



Take Outstanding Digital Photos
Play Intense 3-D Games
With Echo PC And The Intel® Pentium® 4 Processor

Computer Echo s.a.r.l. Lebanon
Tel 1-488106(15 lines) Fax 488109
Cell 734298 / 624714
e.mail echo@dm.net.lb
Saloumeh Hyway Ariss Center Beirut Lebanon

Echo Dubai L.L.C. UAE
Khaled Bin Al-Waleed St.
Mohd Sultan Belshalet Bldg.
Tel 971-4-3830091 Cell 971-5-4544072
E.mail echodxd@emirates.net.ae

© 2001 Intel Corporation, All Rights Reserved, Intel Inside Logo, pentium 4 processor logo and Intel Netburst are trademarks of Intel corporation or its subsidiaries in the united states and other countries. Other brands and trademarks are the property of their respective owners.



Փարիլ Գալենտերեան, Գէորգ Բարպոյեան Ս. Ռաչ վարժարան
(9 տարեկան)

Ձեր գրութիւնները կամ նամակները կրնաք ուղարկել՝
bezdig_mezdig@hotmail.com
կամ յանձնել՝ «ՊՁՏԻԿ-ՄՁՏԻԿ»-ի
խմբագրութեան, «ԱՋԴԱԿ», «Ճաղկոյեան» կեդրոն